

ETNOKULTŪROS DIENA „KAS BOBULĖS KUPARAN?“

Tema	„Dzūkų pampuškės – gardu“
Autorius	Druskininkų savivaldybės Leipalingio progimnazija Pradinio ugdymo mokytoja metodininkė Leonora Mockevičienė
Kiti dalyviai	Direktoriaus pavaduotoja Sandra Makulavičienė, mokiniai, mamytės, močiutės
Santrauka: Kontekstas	Mokiniai žino keletą dzūkų krašto tradicinių patiekalų, ragavo jų namuose, tačiau patys jų negamino. Turi minimalių žinių apie receptūrą, produktų įtaką skoniui, bet retai naudoja senuosius (tradicinius) maisto ruošimo būdus
Svarbu	Užduotis mokiniams – rasti arba užrašyti savo vietovės vieno patiekalo receptą
Aplinka	Veikla vykdoma progimnazijos valgykloje, močiutės troboje, kaimo sodyboje
Trukmė	Apie 2 – 2,5 val.
Integracija	Lietuvių kalba - kalbės tarmiškai, aiškintis žodžių <i>špižinis, pampuškės kacilukas, lakonia</i> reikšmę Matematika – praktiškai svers ir matuos gramais, kilogramais Pasaulio pažinimas – supras naudojamų daiktų ir įrankių panaudojimo paskirtį Dailė – technologijos – mokysis estetiškai patiekti maistą, kultūringai elgsis prie stalo, ruoš maistą pagal higienos reikalavimus
Tikslinė grupė	1–4 klasių mokiniai
Tikslas	Domėtis dzūkų krašto kulinariniu paveldu, perimti ir puoselėti tradicijas
Uždavinys	Remdamiesi turimomis žiniomis, asmenine patirtimi pagal receptą pagamins dzūkiškų pampuškių
Ugdomos kompetencijos	Komunikavimo, pažinimo, socialinė pilietinė, asmeninė, kultūrinė
Priemonės	Močiutės receptas Bulvės, druska, miltai, svogūnas, lašiniai (būtini produktai) Krosnis, kepimo skarda Įrankiai ir indai gaminimui ir valgymui

PAMPUŠKĖS

(pagal Elenų Kavaliauskienį iš Straciūnų kaimo)

REIKĖS PRODUKTŲ:

BULBAITIŲ – 4 KILOGRAMŲ

MILTŲ – 800 GRAMŲ

DRUSKOS – 1 ŽIUPSNUKO

LAŠINIŲ – 1 KILOGRAMO

SVOGŪNO – 3 GALVUTIŲ

(Mes turim autentišką išsiuvinėtą receptą ant austinio rankšluosčio)

DARBO EIGA:

1. BULBAITES IŠŠUCYC, NULUPC, SUGRŪSC

2. SUDĒC MYLTUS, INDĒC DRUSKOS, SUMAIŠYC

3. PADARYC DEŠRUKĒ, SUDALYC GABALUKAIS

4. LAKONIA PABARSCYC MYLTAIS, SUDĒC PAMPUŠKES IR KEPC, KOL PARUSVĒS

5. PASPIRGYC LAŠINIŲ IR SVOGŪNO

6. APPILC PAMPUŠKES IR PEČIUJ PAŠUCYC.

SVARBU:

Gardzau bus jei šucysit špižinian kacilukan, o svecui duosit iš molinio puodo

VEIKLA BAIGIAMA LINKĖJIMU:

PACYS DARĖM, PACYS VALGĖM, DAR JUMI PALIKOM. GARDZIAI
PAVALGYKIT, SOTŪS BŪKIT!

Tema	„Kap žaidė mūs bobulės?“
Santrauka: Kontekstas	Mokiniai žaidžia įvairius žaidimus, tačiau retai žaidžiami tradiciniai, autentiški, išliekamąją vertę turintys žaidimai, rateliai
Svarbu	Užduotis mokiniams – užrašyti savo vietovės (kaimo) vaikų žaidimą arba ratelį
Aplinka	Veikla vykdoma progimnazijos Kraštotyros muziejuje, aktų salėje
Trukmė	Apie 1 val.
Integracija	Lietuvių kalba - kalbės tarmiškai, aiškinsis žodžių <i>katas</i> , <i>rugiena</i> , reikšmę Pasaulio pažinimas – supras, kad ratuoti labiausiai mėgę dzūkai Muzika – dainuos tarmiškai, pajaus melodiją, ritmą, patirs gerų emocijų
Tikslinė grupė	1-4 klasių mokiniai
Tikslas	Domėtis dzūkų krašto muzikiniu paveldu, mokytis užrašyti tautosaką iš tautosakos pateikėjų, perimti ir puoselėti tradicijas

Uždavinys	Remdamiesi turimais tekstais ir žaidimo eiga teisingai mokės žaisti žaidimus, gebės pritarti perkusiniais vaikų instrumentais
Ugdomos kompetencijos	Komunikavimo, pažinimo, kūrybingumo, iniciatyvumo, asmeninė, kultūrinė
Priemonės	Žaidimo aprašymas, tekstas su žodžiais

ŽAIDIMAS „BĖGO KATAS“

(užrašytas ir išmoktas iš Agotos Smaliukienės, Švendubrės kaimas, Druskininkų sav.)

ŽAIDIMO ŽODŽIAI:

Bėgo katas per rugienų

Ir suciko pelį vienų.

Katai, katai, ciži ciži

Mano vaikai maži maži.

EIGA:

Vaikai sustoja ratu, paliekami varteliai. Pelytė vaikšto rato viduje, katinas – išorėje.

Dainuojama (1dalis)

Bėgo katas per rugienų

Ir suciko pelį vienų.

Kai dainuojama (**2 dalis**)

Katai, katai, ciži ciži

Mano vaikai maži maži.

Pelytė bėgioja visur, o katinas - tik pro vartelius.

Antroji posmelio dalis dainuojama 3-4 kartus. Vikrus katinas greit pelytę pagauna, nerangus – daug vargo turi, kol sugauna vikrią pelę, o kartais niekaip ir nepagauna. Tada gaudo kitas katinas, kitą pelę.

Žaidžiama, kol pelėmis ir katinais pabūna visi norintieji.

ŽAIDIMAS „CUKRAUS GABALUKAS“

(užrašytas ir išmoktas iš Stasės Radzevičienės, Baltašiškės kaimas, Druskininkų sav.)

ŽAIDIMO ŽODŽIAI:

Balto cukraus gabalukų

Pametė Onytė

Balto cukraus gabaluko

Nori ir pelytė

Balto cukraus gabalukų

Pametė Onytė

Balto cukraus gabaluko

Nori rainas kacinukas

EIGA:

Vaikai sustoja ratu. Viduryje Onytė su maišeliu cukraus gabaliukų. Išorėje stovi mergytė – pelytė.

Kai dainuojama : **Balto cukraus gabalukų pametė Onytė**

Onytė vaikams deda į ištiestas riešučias cukraus gabaliuką, tačiau įdeda tik vienam iš vaikų į riešučias paslapčiomis.

Kai dainuojama: **Balto cukraus gabaluko nori ir pelytė**

Atbėga mergytė – pelytė ieško, kur cukraus gabalukas. Jei randa – cukrus atitenka jai.

Rato išorėje stovi katinukas.

Toliau vėl dainuojama: **Balto cukraus gabalukų pametė Onytė**

Kol Onytė vėl į kažkurio riešučias „pameta“ cukraus gabaliuką.

Tik antrą kartą atbėga katinukas, kuris ieško, kol randa sau cukraus.

Dainuojama: **Balto cukraus gabaluko nori rainas kacinukas**

Pelyte ir katinuku gali būti visi norintieji.

Tema	„Kas mes esame?“
Santrauka: Kontekstas	Mokiniai geba pristatyti save, pasakoti apie savo šeimą ir pomėgius, tačiau retai moka nusakyti savo kilmę, savo krašto savitumą, lankytinus objektus, negeba akcentuoti, kuo gali būti įdomus kitiems
Aplinka	Pamoka – integruota veikla vykdoma, progimnazijos Kraštotyros muziejuje
Trukmė	Apie 1 val.
Integracija	Lietuvių kalba - kalbės tarmiškai, sklandžiai, nuosekliai pristatys save, krašto savitumą Pasaulio pažinimas – pristatys lankytinus savo vietovės objektus, pateiks apie juos įdomios informacijos
Tikslinė grupė	3 – 4 klasių mokiniai
Tikslas	Trumpai, aiškiai, originaliai, įdomiai, žaismingai pristatyti save
Uždavinys	Remdamiesi informacija, žiniomis pagal pateiktus kriterijus įdomiai ir savitai pristatys save
Ugdomos kompetencijos	Pažinimo, kūrybingumo, iniciatyvumo, komunikavimo, mokėjimo mokytis, kultūrinė
Priemonės	Lapas su pristatymo kriterijais
Rekomendacija	Užduotis atliekama individualiai arba grupėmis po 2 – 3 mokinius

Kriterijai užduočiai atlikti:

- Pristatymas turi būti trumpas, glaustas.
- Pasakoti apie savo apylinkes, kaimą, vietovę, kurioje gyvena.
- Vartoti palyginimus, retesnius, nykstančius žodžius ar posakius.
- Pakviesti svečius, savo krašte parodyti jiems įdomių vietų.
- Privalumas – pristatymas tarmiškai.

Pastaba. Pavyzdžiuose pateiktos labiau vykusios ir įdomesnės pristatymų dalys.

(Goda J., Klaidas S.)

SVEIKI GYVI,
PRIBYRĖJOM CIA MES
DRABNI MAŽUTUKAI – SAKYTUM DUONOS KEPALUKO GURINUKAI.
IŠ PACO GRAŽAUSIO MIESTELIO,
KATRAS VADZINAS LIEPOS SASULĖS LEIPOS VARDU – LEIPALINGIO.
VARDAS TOKIS NUOG JOTVINGIŲ LIKO.

(Vytenis V., Augustas C.)

RASIT MUS DZŪKIJON PRIEG DRUSKINYKŲ:
TI KUR ŽYDZI LIEPOS KVAPNIAUSIAI, O BITUKĖS - MEDŲ NEŠA,
O KAD CIKRŲ CIESŲ SAKOM,
VA – LIEPŲ MEDAUS – JUM PRINASKŲ,
KAD NEMELUOJAM – CIKRINIO VAŠKO BITIŲ TROBELĖ –
PACIŲ PADARYTA.

(Ignas O., Saulius D.)

O MOKOMĖS MES MAŽUTUKĖJ MOKYKLOJ.
PRIEG JOS TURIM DIDZIULĮ KRAŠTOTYROS MUZIEJŲ.
TAI TAN MUZIEJUN PRALAIIZIAM PUSĖ SAVO GYVENIMO:
ŠOKAM, DAINUOJAM,
LINO IR ŠAUDO MINKŠTUMŲ ŽINOM.

(Goda D.)

LINO IR DUONUKĖS PASAKŲ
PO GURINUKO MOKOMĖS
IŠ BOBULIŲ POMIECIES IR DZIEDULIŲ SCIPRUMO.

(Iveta V. Aurėja D. Meda L.)

MES TRUPUTUKŲ UNARAVI, ALIA SVECIUS MYLIM.
CIK TARKIT ŽODELĮ – PRIIMSIM IŠ ŠIRDZIES.
LIEPUKŲ ARBATUKI PAVAIŠYSIM.
PRIEG ČERNIAUSKŲ PILIAKALNIO NUVESIM.
PARODZYSIM GURINUKŲ SAVASČĮ
IR SUPRASIT, KAD LIETUVA PRASDEDA NUOG LEIPALINGIO.

(Dominykas P., Dalius D.)

MES DRABNUKAI VAIKELIAI
PRIBYRĖJOM CA KAP BŪŽUKAI NUOG KVAJOS.
PACYS SU VISU SAVO GYVENIMU
IR DAR PRINASKŲ VISOKIŲ TURIM.
KO GI CYLIT, NIEKO NEKLAUSIAT – KAS MES, IŠ KUR
JEI JŪS CYLIT, TAI PACYS PASAKYSIM, KAD MES DRUSKUCIAI
BAGOCIAUSI NUOG AŽARAICIO DRUSKONIO.

(Mantvilija B., Gabija S.)

GYVENAM DRUSKININKŲ KURORTAN,
KUR PO ŽAMI SŪRAUS VANDENIO YRA.
TAI PASISAMIAM, AN PEČIAUS KACILUKAN IŠGARINAM,
VA IR TURIM:
IŠ LITRO VANDENIO DZVI SAUJAS DRUSKOS.
TUOJ DRUSKU PACYS GYDOMĖS IR DAR ŽMONIS GYDOM.
O MŪS ŠALCINIO VANDENIU JEI NUSPRAUSIT – TAI BŪSIT TOKI BALCI KAP MES.

(Ugnius J., Gabija M.)

O JAU MŪS TOJ MOKYKLOJ TAI MOKO NE CIK SKAICYC,
PAS MUMI DAR BŪNA IR SŪRIOS PAMOKOS.

(Rytis K.)

ALIA RAŠOM, ŽINOKITE, SU ŽŪSIES PLUNKSNU IR DAR RIŠAM IŠ ŠAUDŲ SODUKUS.

(Edgaras J.)

GAL ŽINOT, GAL NE – BET JAU MES TAI MOKAM KAP NIEKAS LIETUVOJ – PLUNKSNAS
PLĖŠYC
TURIM JUMI PASAKYSIM, KAD GRAŽAI JAS SUPLĖŠYC IR PASDARYC MINKŠTŲ
PADUŠKAITĮ – GELAŽINĖS KANTRYBĖS RAIKIA TURĖC,
PLĖŠANC GI PIRŠTELIUS LABAI SOPA

(Ugnė L.)

O AŠ MAŽUTUKĖ MERGAITĖ – DRABNUKĖ DZŪKAITĖ
PAKVIESC JUS NORĖTAU IN DRUSKINYKUS, KUR ŽIEMŲ VASARŲ YRA SNIEGO,

MES GI TURIM SNIEGO ARENŲ.

(Gustas T.)

KAD IR NEDZIDELIS, ALIA LABAI LINKSMAS BERNAICIS KVIESTAU JUMI PARODZYC
VISŲ ČIURLIONIO GYVENIMŲ,

O KAD JUMI VESALIAU BŪT, TAI SU MANIM LĒKTŪM IN VANDENS PRAMOGŲ PARKU.

Kontaktai ryšiams: Leonora Mockevičienė leonoramock@gmail.com tel. Nr. 8 614 38130